

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za međunarodnu suradnju i EU poslove

Klasa: 004-01/14-01/06
Ur. broj: 2196/1-13-14-1
Vinkovci, 17. veljače 2014. godine

Županijska skupština

Predmet: Izvješće o radu i aktivnostima Županijske koordinacije za ljudska prava i
Izvješće o radu i aktivnostima Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova
- dostavlja se –

Županijska koordinacija za ljudska prava i Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova, kao dio sustava tijela koje u Republici Hrvatskoj djeluju na ostvarivanju ljudskih prava/promicanju ravnopravnosti spolova, moraju usko surađivati s Vladinim uredima koji ih usmjeravaju i prate njihov rad i objedinjavaju tražena izvješća.

Koordinacija i Povjerenstvo, osim što sa aktivnostima upoznaju Vladine urede, o svom radu izvješćuju i Županijsku skupštinu.

Stoga, u privitku dopisa dostavljamo izvješće o radu i aktivnostima Županijske koordinacije za ljudska prava i izvješće o radu i aktivnostima Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova i molimo da ih uvrstite u dnevni red sjednice Županijske skupštine.

S poštovanjem,

Pročelnica
Gabrijela Žalac, dipl.oec.

U privitku:

1. Izvješće o radu i aktivnostima Županijske koordinacije za ljudska prava u 2013. godini i
2. Izvješće o radu i aktivnostima Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova u 2013. godini

Izvešće o radu i aktivnostima Koordinacije za ljudska prava Vukovarsko – srijemske županije u 2013. godini

Uvodno

Prava svakog pojedinca u Republici Hrvatskoj propisana su Ustavom RH, međunarodnim ugovorima ili konvencijama koje je RH potpisala i ratificirala, kao i zakonima i drugim pravnim aktima.

Sustav zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj u svom djelovanju uvažava temelje moderne demokracije: vladavinu prava, toleranciju i uvažavanje dostojanstva svakog pojedinca.

Više od trećine ustavnog teksta odnosi se na jamstva sloboda i prava čovjeka i građanina. Ta lista ustavnih jamstava prava i sloboda čovjeka i građanina nije zamišljena kao konačna i zatvorena, jer tu listu nadopunjuju odredbe međunarodnih ugovora kojima je pristupila Republika Hrvatska.

Poštivanje i zaštita ljudskih prava u djelokrugu je svih tijela javne vlasti, a posebno tijela javne uprave koja provodeći zakon, svojim pojedinačnim aktima odlučuju o pravima i obavezama građana, podzakonskim propisima razrađuju pojedine odredbe zakona ili utvrđuju i određuju način postupanja tijela javne uprave, provode nadzor, pripremaju nacрте prijedloga propisa, prate stanje u svom djelokrugu te izrađuju analize i druge dokumente.

Nacionalnim programom zaštite i promicanja ljudskih prava jasno se usmjeravaju napori na poboljšanje stanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj te predlažu mjere za zaštitu i unaprjeđenje. Njima se želi podići javna svijest o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava, unapređivati suradnju u sustavu tijela Republike Hrvatske, te stvoriti uvjete za kvalitetnu suradnju s organizacijama civilnog društva.

Vlada Republike Hrvatske je putem Ureda za ljudska prava pokrenula uspostavljanje cjelovitog sustava tijela za zaštitu i promicanje ljudskih prava u Republici Hrvatskoj kako bi njihova zaštita i promicanje bili što djelotvorniji, te kako bi se omogućio što cjelovitiji i objektivniji uvid u stanje ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Radi praćenja stanja ljudskih prava na lokalnoj razini, u okviru sustava tijela za zaštitu i promicanje ljudskih prava, Vlada Republike Hrvatske potaknula je osnivanje Županijskih koordinacija za ljudska prava.

Rad županijskih koordinacija je bitan jer se unutar lokalne zajednice najbolje mogu detektirati kršenja ljudskih prava u određenom segmentu te djelovati na njihovom sprečavanju.

Sastav i zadaće Koordinacije

Skupština Vukovarsko – srijemske županije je **u listopadu 2013. godine** donijela Odluku o osnivanju i zadaćama Županijske koordinacije za ljudska prava kao stručnog i savjetodavnog tijela za pitanja ljudskih prava sa zadaćama da:

- prikuplja podatke o stanju ljudskih prava i sloboda i prava nacionalnih manjina na području Županije i razmatra ih na sjednicama;
- upozorava nadležna tijela Županije na pojedine slučajeve kršenja ljudskih prava i sloboda i prava nacionalnih manjina na području Županije, te predlaže rješenja;

- predlaže akcije za promicanje ljudskih prava i poboljšanje zaštite ljudskih prava na području Županije u svim segmentima ljudskih prava;
- po potrebi, za rješavanje složenih pitanja ljudskih prava Koordinacija može odrediti užu skupinu, koja dijelom može biti sastavljena i od stručnjaka iz određenih područja, a koji nisu članovi Koordinacije, radi predlaganja rješenja određenog problema Koordinaciji;
- probleme koje Koordinacija ne može riješiti na razini Županije upućuje Povjerenstvu Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava;
- održava sjednice, okrugle stolove i seminare na temu ljudskih prava;
- provodi Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava, u skladu s nadležnostima;
- surađuje s organizacijama civilnog društva koje se bave ljudskim pravima, pučkim pravobraniteljem i ostalim tijelima;
- obavlja i ostale poslove, sukladno zadaćama određenim Odlukom o osnivanju i Nacionalnim dokumentima iz područja zaštite ljudskih prava.

Odlukom su imenovani predsjednik, tajnica i 10 članova/ca Županijske koordinacije, iz nadležnosti unutarnjih poslova, pravosuđa, uprave, socijalne skrbi, zdravstva, obrazovanja, kulture, nacionalnih manjina, te nevladinih organizacija.

Kao dio sustava tijela koje u Republici Hrvatskoj djeluju na ostvarivanju ljudskih prava, Županijske koordinacije moraju usko surađivati s Vladinim uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina kako bi kontinuirano bile upoznate i povezane s aktivnostima na zaštiti i promicanju ljudskih prava, dok Vladin ured koordinira pitanjima ljudskih prava na nacionalnoj i lokalnoj razini, pa i rad Županijskih koordinacija.

Rad i aktivnosti u 2013. godini

Sjednice Županijske koordinacije za ljudska prava održavaju se kao radne, kao tematske ili svečane (za obilježavanje značajnijih datuma – Dana Europe, Međunarodnog dana ljudskih prava, Međunarodnog dana djeteta, Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece, Međunarodnog dana tolerancije), a članovi rade kontinuirano sukladno svojim nadležnostima.

Na sjednicama često nazoče ravnatelj i predstavnici Vladinog ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Ravnatelj upoznaje članove/ce Koordinacije sa novim aktivnostima u radu Vladinog ureda, a članovi/ce upoznaju ravnatelja sa radom Županijske koordinacije. Ravnatelj uz isticanje vrlo dobre kontinuirane suradnje između Vladinog ureda i Županijske koordinacije, što se tiče **ukupnog** rada kao i rješavanja **predstavki stranaka**, predlaže i buduće aktivnosti koordinacije na promicanju svih ljudskih prava na lokalnom prostoru.

Tijekom 2013. godine:

- u Pakracu u **svibnju** održan je okrugli stol „Pravo djece u Europi je i pravo na obranu“ u organizaciji Udruge maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata Hrvatske. Između ostalog razgovaralo se o rješavanju problema maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata, jer kako je rečeno i nakon gotovo 20 godina se nalaze u vrlo nepovoljnom položaju u odnosu na ostale braniteljske skupine. Izrazili su nadu kako će njihov status i ostali problemi biti konačno riješeni kako bi svi maloljetni dragovoljci konačno ostvarili svoja zaslužena prava. Tajnica Koordinacije održala je kratku prezentaciju o pravima djeteta, gdje se osvrnula posebno na prava maloljetnih osoba u oružanim sukobima koje propisuje Konvencija i Protokol.

- krajem **rujna** u Hrvacama kraj Sinja održana je radionica „**Maloljetni dragovoljci Domovinskog rata i sada**“ u organizaciji Udruge maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata Republike Hrvatske, na kojoj se raspravljalo o aktualnim problemima branitelja i njihovih obitelji, te na koji način im je najbolje pomoći.

- u **prosincu** je održana osnivačka sjednica novog saziva Koordinacije za ljudska prava Vukovarsko – srijemske županije, nakon imenovanja u Županijskoj skupštini. O dosadašnjem radu Koordinacije izvijestila je tajnica Koordinacije. U svom izlaganju također je istaknula projekte koje je Vukovarsko – srijemska županija provodila kao partner a upravo iz područ

Sa radom Koordinacije upoznaju se Vladin ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske, nadležna ministarstva, pravobraniteljice te Županijska skupština putem izvješća.

Sukladno dobivenim uputama od Vladinog ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina o **načinu izrade izvješća i o roku dostave** sačinjeno je ovo izvješće.

Koordinacija će se nadalje zalagati za oživotvorenje povjerenih joj zadaća.

**Izješće o radu i aktivnostima
Povjerenstva za ravnopravnost spolova
Vukovarsko – srijemske županije
2013. godine**

- UVOD -

Temeljem općih pravila međunarodnog prava, pravne stečevine Europske zajednice za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, određen je sadržaj jamstva o ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj.

Ravnopravnost spolova temeljno je ljudsko pravo, zajednička vrednota zemalja članica Europske unije, preduvjet europskog gospodarskog rasta, zapošljavanja i socijalne kohezije i jedna od važnih sastavnica europske politike proširenja.

Politika ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena, kao jedno od temeljnih načela demokratskog ustroja i društvenog poretka u Republici Hrvatskoj, prihvaćena je na najvišoj državnoj razini odlukama Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora te donošenjem nacionalnih strateških planova za djelovanje. Odredbe Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova zasnivaju se na nacionalnim zakonodavnim i drugim propisima te potvrđuju sadržaje jamstava ravnopravnosti spolova koji su sastavni dio međunarodnog prava.

Republika Hrvatska pridaje veliku važnost unaprjeđivanju statusa ljudskih prava žena i definira daljnje korake za postizanje stvarne ravnopravnosti spolova kao značajnog preduvjeta ekonomskog i socijalnog razvoja. U tom smislu, najvažniji cilj je sadržan u jačanju demokratskih institucija uz suradnju i dijalog s nevladinim organizacijama i međunarodnom zajednicom.

- SASTAV I ZADAĆE POVJERENSTVA –

Sukladno Nacionalnoj politici četvrti saziv Povjerenstava za ravnopravnost spolova imenovala je Županijska skupština **u listopadu 2013. godine Rješenjem o imenovanju predsjednika i članova/ca Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova**, a za članove/ce Povjerenstva za ravnopravnost spolova imenovani su predstavnici/ce Županijske skupštine, predstavnici/ce županijskih odjela, državne i policijske uprave, sudstva, zdravstva, školstva te predstavnici/ce nevladinih udruga za promicanje i zaštitu ženskih ljudskih prava kao i istaknuti stručnjaci/kinje iz navedenog područja.

Povjerenstvo čine predsjednik i 14 članova/ica.

U ostvarivanju svojih zadaća Povjerenstvo:

- prati i potiče provedbu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova na području Županije;
- prati stanje i razmatra pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom Ustavom, zakonom i drugim propisima zajamčene ravnopravnosti spolova;
- razmatra predstavke kojima se ukazuje na pojedinačne slučajeve diskriminacije spolova te nadležnim tijelima predlaže mjere njihova otklanjanja;
- potiče oblikovanje i provedbu programa i aktivnosti obrazovane, informativne i promidžbene naravi usmjerene promicanju ravnopravnosti spolova;

- predlaže i poduzima i druge mjere i aktivnosti pospješivanja ostvarivanja ravnopravnosti spolova u svezi:

usklađenja profesionalnih i kućanskih obaveza žena, uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u predstavničkim i izvršnim tijelima uvođenja učinkovitog sustava prevencije i ranog otkrivanja zloćudnih tumora te smanjenje spolnih bolesti, uklanjanja spolne diskriminacije i podizanje svijesti javnosti o kršenju prava žena, unapređenja društvenog položaja žena pripadnica nacionalnih manjina i žena s invaliditetom, osiguranja jednakih mogućnosti za žene i muškarce na tržištu rada, kao i uklanjanja obiteljskog nasilja.

- RAD I AKTIVNOSTI POVJERENSTVA U 2013. GODINI -

Sjednice Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova održavaju se kao radne, kao tematske ili svečane (za obilježavanje značajnijih datuma – Međunarodni dan žena, Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Svjetski dan poduzetnica, Međunarodni dan ljudskih prava, Međunarodni tjedan borbe protiv raka, Svjetski dan seoskih žena), a članovi/ce rade kontinuirano sukladno svojim nadležnostima.

Na sjednicama često nazoče ravnateljica i predstavnice Vladinog ureda za ravnopravnost spolova. Ravnateljica upoznaje članove/ce Povjerenstva sa novim aktivnostima u radu Vladinog ureda, a članovi/ce upoznaju ravnateljicu sa radom Županijskog povjerenstva. Ravnateljica uz isticanje vrlo dobre kontinuirane suradnje između Vladinog ureda i Županijskog povjerenstva, što se tiče **ukupnog** rada kao i rješavanja **predstavki stranaka**, predlaže i buduće aktivnosti koordinacije na promicanju svih ljudskih prava na lokalnom prostoru.

Još u studenom 2012. godine započela je **Kampanja za povećanje broja žena na kandidacijskim listama za lokalne izbore** koji su se održali u svibnju. Temeljem toga osnovana je Radna skupina za izradu **Plana aktivnosti Povjerenstva za ravnopravnost spolova za predstojeće lokalne izbore**. Radna skupina je na slijedećoj sjednici predstavila prijedloge o aktivnostima, koji su i usvojeni. Održana je **konferencija za novinare** na kojoj su predstavljene aktivnosti za lokalne izbore. Članovi/ce Povjerenstva održali su sjednice na kojima su bili pozvani i predstavnici političkih stranaka u Vukovarsko - srijemskoj županiji i na kojima se razgovaralo o aktualnoj situaciji u strankama kada je u pitanju ravnopravnost spolova, o broju žena u strankama te o broju žena na istaknutijim mjestima u strankama. Izrađena je **analiza i usporedba** trenutnog broja žena u gradskim i općinskim vijećima i Županijskoj skupštini, zatim izrađena je statistička analiza o broju žena na kandidacijskim listama, te analiza nakon konstituirajućih sjednica vijeća. Iako se broj žena znatno povećao potrebno je i dalje raditi na sustavnom osvješćivanju kako muškaraca tako i žena, jer rodna ravnopravnost znači da i muškarci i žene uživaju isti status i imaju jednake uvjete za realizaciju svih svojih potencijala da bi pridonijeli političkom, socijalnom i kulturnom razvoju njihovih ekonomija/država i da bi imali koristi od rezultata.

U **studenom** je održana osnivačka sjednica Povjerenstva, a na dnevnom redu bilo je izvješće o dosadašnjem radu PRS-a kao i prijedlozi za Program rada u 2014. godini s naglaskom na potrebi dodatnog senzibiliziranja javnosti za probleme obiteljskoga i općenito nasilja nad ženama i djecom.

U **studenom** je povodom Međunarodnoga dana borbe protiv nasilja nad ženama – 25. studenog **Udruga BABE , Sigurna kuća Vukovarsko - srijemske županije** organizirala u Vukovaru tribinu na temu „**Muškarci protiv nasilja nad ženama**“. Ovog puta ona je bila nešto drugačija i bavila se ulogom muškaraca u prevenciji i borbi protiv nasilja, za razliku od dosadašnjeg stavljanja naglaska na to da o nasilju nad ženama uglavnom žene potiču javni govor i raspravu. Aktivistice udruge poručuju da za

veliki broj muškaraca još uvijek postoji jaz između dominantnog modela maskuliniteta u društvu i realnosti u kojoj žive, kao i mogućnostima koje im se nude.

Potrebno je preoblikovati rodne odnose jer će se isključivo na taj način doprinijeti istinskoj ravnopravnosti spolova odnosno, jednako zadovoljavajućem položaju muškaraca i žena. Iako je doneseno temeljno zakonodavstvo u području jednakih mogućnosti, još uvijek je potrebno ostvariti potpunu usklađenost kako bi se osigurala ravnopravnost spolova u praksi. Uvođenje politike ravnopravnosti spolova trajan je proces i traži uključenost svih dionika – vlade, socijalnih partnera, civilnog društva. Na tribini su govorili **Nikola Tadić**, koordinator iz udruge Status M koja se bavi osvještavanjem mladića o potrebi ravnopravnosti spolova, **Vladimir Ribičić**, psiholog u vukovarskom Centru za socijalnu skrb koji je govorio na temu nasilnika među utjecajnim osobama te **Marijan Škiljić** iz udruge KRAV MAGA Hrvatska, koja, između ostaloga organizira i tečajeve za samoobranu žena.

Također, tijekom cijele godine su organizirani sastanci/seminari institucija koje se bave suzbijanjem obiteljskog nasilja u Vukovarsko – srijemskoj županiji. Cilj sastanka/seminara je uspostavljanje sustavne suradnje svih institucija koje rade na problemu obiteljskog nasilja, provedbi Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, kao i načini i procedure smještanja žrtava obiteljskog nasilja u **Sigurnu kuću**. Na sastancima/seminarima sudjeluju i članovi/ce Povjerenstva za ravnopravnost spolova.

U **prosincu** je u **Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“**, održana radionica istraživanje potreba jednoroditeljskih obitelji. Radionica se sastojala od dva dijela – predstavljanje i odabir intervencija i izrada sestrinskog registra. Prvi dio radionice izgledao je kao Sajam ideja, odnosno prezentirani su postojeći (gradski) modeli dobre prakse sa područja cijele Republike Hrvatske, te je **Mandica Sanković** prezentirala projekte dobre prakse Udruge osoba s invaliditetom „Bubamara“ iz Vinkovaca.

Također, u **prosincu** održan je seminar o ravnopravnosti spolova u organizaciji Državne škole za javnu upravu. Osnova za održavanje seminara je izvršenje obveza koje proizlaze iz Zakona o ravnopravnosti spolova i Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015.

Sam sadržaj seminara bio je podijeljen u nekoliko osnovnih cjelina:

1. Osnovni koncepti i zakonodavni okvir
2. Analiza položaja muškaraca i žena na osnovu raspoložive statistike
3. Rodno osviještena politika na lokalnoj razini
4. Rodno osjetljiv lokalni proračun
5. Procjena učinka iz perspektive ravnopravnosti

Budući da su mnoga Županijska povjerenstva mijenjala sastav članstva te nisu upoznata s mnogim praktičnim mogućnostima provedbe ovih nacionalnih obveza, uključujući i modalitete nadzora nad Akcijskim planovima za provedbu Nacionalne politike na lokalnoj razini, seminar je bio prilika za raspravu o konkretnim pitanjima vezanim za uvođenjem načela ravnopravnosti spolova u politike na lokalnim razinama.

Članovi/ce Povjerenstva sudjeluju na **seminarima i radionicama** u svezi obiteljskog nasilja, trgovanja ljudima, ženskim ljudskim pravima, promicanju ravnopravnosti spolova itd.

Tajnica Povjerenstva za ravnopravnost spolova bila je članica **Radne skupine za izradu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2011. – 2015.** Odredbe Nacionalnih politika za promicanje ravnopravnosti spolova zasnivaju se na nacionalnim zakonodavnim i drugim propisima te potvrđuju sadržaje jamstva ravnopravnosti spolova koji su sastavni dio međunarodnog prava, pravne stečevine Europske zajednice, UN-ove Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena,

konvencije Međunarodne organizacije rada, Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava te Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje.

Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova 2011. – 2015. usvojena je na sjednici Hrvatskog sabora **15. srpnja 2011. godine**, kao osnovni strateški dokument Republike Hrvatske donesen s ciljem uklanjanja diskriminacije žena i uspostavljanja stvarne ravnopravnosti spolova provedbom politike jednakih mogućnosti.

Povjerenstvo za ravnopravnost spolova svake godine pristupa izradi izvješća o provedbi mjera i **Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji i Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji.**

Od početka, rad Povjerenstva bio je **dobro medijski popraćen.**

Povjerenstvo u svom radu **uspješno surađuje s:**

- Povjerenstvima koja su osnovana u drugim županijama te u gradovima i općinama naše županije (Vinkovci, Ilok i Vukovar, i Općinama Stari Jankovci i Tovarnik),
- Povjerenstvima koji su osnovani u drugim županijama, izmjenom stečenih iskustava u radu,